

Plungės lopšelio-darželio „Pasaka“ geroji patirtis dirbant pagal atnaujintą ikimokyklinio ugdymo programą panaudojant „Mąstymo mokyklos“ metodikos elementus.

- ❑ Nauji iššūkiai šiandieninėje švietimo sistemoje - kurti edukacinę aplinką, orientuotą į daugiau ugdymosi galimybių teikiantį procesą, kuris skatintų aktyvią ugdytinių veiklą ir savarankišką mąstymą.
- ❑ Pagrindinis ugdymo principas šiandieninėje pedagogikoje - išmokyti įvairių metodų, kaip reflektiviai, kūrybiškai ir kritiškai mąstyti.
- ❑ Taikant šiuos metodus kurti prasmingą, motyvuojantį, skatinantį savarankiškai mąstyti ir mokytis ugdymosi procesą.

- ❑ Nuo 2019 m. spalio mėn. Plungės lopšelis-darželis „Pasaka“ kartu su partneriais įgyvendinome ES lėšomis finansuojamą projektą „Kryptingas vaikų mokymosi mokyti kompetencijų ugdymas, taikant „mąstymo įpročių“ metodą“.
- ❑ Mokytojai, specialieji pedagogai logopedai, meninio ugdymo mokytoja savo veiklose naudoja mąstymo gebėjimus ugdančius vizualius įrankius - mąstymo žemėlapius, De Bono kepure, aukštesnio lygio klausimus.
- ❑ 2021m. rugsėjo 14 d. įstaiga pripažinta „Mąstymo mokykla“

Mąstymo žemėlapiai

Mąstymo žemėlapiai - tai ugdymosi įrankių rinkinys padedantis pačiam vaikui susikurti, suprasti ir įsisavinti temą prasmingiau, giliau ir efektyviau.

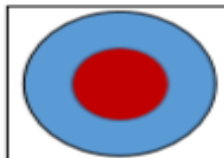
Žemėlapį reikia rinktis pagal tai, kokio mąstymo proceso mums ugdomojoje veikloje reikia:

- Atpažinti
- Apibūdinti
- Palyginti
- Klasifikuoti
- Sudaryti seką
- Kurti analogijas
- Išskaidyti
- Rasti priežastis ir pasekmes

MAŠTYMO ŽEMĖLAPIAI

APSKRITIMO ŽEMĖLAPIS

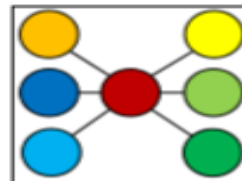
Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Nurodyti kontekstą.
2. Pasakyti viską, kas žinoma.
3. Minčių lietus.

BURBULO ŽEMĖLAPIS

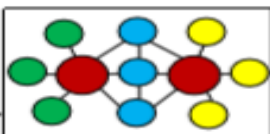
Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Stebėti naudojant 5 pojūčius.
2. Apibūdinti požymius, savybes, jausmus ir kt.

DVIGUBO BURBULO ŽEMĖLAPIS

Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Palyginti/supriešinti.
2. Aptarti panašumus, skirtumus.
3. Diferencijuoti.

MEDŽIO ŽEMĖLAPIS

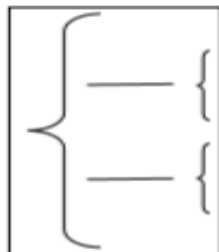
Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Klasifikuoti.
2. Suskirstyti.
3. Sugrupuoti.

RĖMELIŲ ŽEMĖLAPIS

Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Išskirstyti dalimis.
2. Nurodyti struktūrą.
3. Parodyti komponentus.

SEKOS ŽEMĖLAPIS

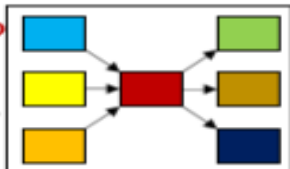
Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Išdėlioti tinkama tvarka.
2. Atsiminti seką.
3. Papasakoti, kas vyksta toliau.

PRIEŽASTIES - PASEKMĖS ŽEMĖLAPIS

Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Įvardinti priežastis.
2. Aptarti pasekmes.
3. Nuspėti.

TILTO ŽEMĖLAPIS

Raktiniai mąstymo žodžiai

1. Nustatyti bendrą veiksnį.
2. Rasti analogiją.
3. Paaikškinti simbolius.

Lavinimas, remiantis Edward De Bono sistema

Pagrindinis tikslas - praplėsti suvokimo gebėjimus, organizuoti mąstymą, siekti jo efektyvumo, kūrybinį procesą papildyti būtinomis nuostatomis, padėti dirbti su informacija, požiūriais, vertybėmis.

De Bono metodikoje deklaruojamų mąstymo įrankių įvaldymas ir taikymas konkrečioje situacijoje papildo analize, kritika ir argumentavimu pagrįstą tradicinį - kritinį - mąstymą.

Baltoji kepurė – Faktai. Pagrindiniai klausimai: Ką mes žinome? Ko nežinome? Ką turime žinoti?

Užsidėję baltą kepurę vaikai išvardija faktus, kuriuos žino, aptariama tema, pavyzdžiui: „Kokius metų laikus žinai? Ar gali juos išvardyti? Rudo, žiema, pavasaris, vasara“, „Iš kur žinai, koks tai metų laikas?“ (kokie požymiai rodo, kad pavasaris?). Baltą kepurę naudojame „Ryto rato“ metu, kai norime sužinoti informaciją, ką vaikai žino.

Geltona kepurė – Pozityvus mąstymas. Klausimai: kokia pati šviesiausia perspektyva? Kokios atsivėrusios galimybės?

Užsidėję geltoną kepurę, vaikai išvardija teigiamus, gerus dalykus, pavyzdžiui: „Išvardink nuostabius dalykus, kuriuos gali daryti rudenį“. Naudodamiesi šia kepure, vaikai gali pateikti įvairesnius, įdomesnius atsakymus: „Galima šokinėti per balas; grožėtis spalvingais medžių lapais; pasidaryti „gyvatėlę“ iš lapų, žaisti „lapų lietu“ ...“

Raudona kepurė – Emocijos. Pagrindiniai klausimai: Ką jaučiame? Kokios nuojautos ir mūsų emocinės reakcijos?

Šią kepurę naudojame, kai norime sužinoti, kaip vaikas jaučiasi. Pavyzdžiui: „Ką tau raudona kepurė sako, kai nulipdai senį besmegenį? Kai glostai šuniuką? Kai gauni dovanų nuo Kalėdų Senelio? Kai susipyksti? Kai matai ką nors gražaus“ ir t. t.

Mėlyna kepurė – išvados, apibendrinimas, vertinimas, krypties nustatymas, kontrolė. Pagrindiniai klausimai: Kokios idėjos geriausios? Koks planas? Ką turime daryti? Koks galutinis sprendimas?

Mėlyną kepurę naudojame su vyresniais, 6–7 metų vaikais. Veiklos pradžioje iškeliami problema, pavyzdžiui, su vaikais kalbamės apie klimato pokyčius, sausrą: „Kas atsitiks, jeigu nebus lietaus?“. Vaikai ieško informacijos enciklopedijose, internete, klausinėja suaugusiųjų. Veiklos pabaigoje pasako išvadas: „Išdžiūtų augalai, neužaugtų vaisiai, daržovės, išdžiūtų žolė ir t. t.“ (Čia labiau tiktų daryti išvadas, kai sprendžiame kokią nors problemą, skaitome pasaką ar kitą kūrinį ir tada darome išvadas: kaip reikia elgtis, ką daryti, kad to neįvyktų, kaip planuoti veiklą, kad pasiektum tą ar kitą rezultatą).

Mąstymo kepurės gali būti taikomos įvairiose situacijose, naudojamos po vieną ar pasirinktinai jų poros arba visą seką. Taikome jas ir kasdieninių situacijų sprendimui. E. De Bono kepurės naudojame dirbant su visa grupe, individualiai ar mažesnėse grupelėse.

Žalia kepurė – kūrybiškumas. Pagrindiniai klausimai: kokios naujos idėjos ir nauji būdai? Kaip į tai galima pažvelgti kūrybiškai?

Žalią kepurę naudojame, kai bandome kūrybiškai išspręsti situaciją, kuriame pasakas, istorijas. Vaikams užduodame aukštesnio lygio mąstymo klausimus. Pavyzdžiui: „Kas būtų, jeigu tu atsidurtum negyvenamoje saloje? Ką tu ten veiktum?“, „Kaip jūs manote, kokie bus žaislai po 50 metų?“ – vaikai pradeda kurti, svajoti, fantazuoti.

Juoda kepurė – Problemos ir prieštaravimai. Pagrindiniai klausimai: kodėl tai nesuveiks? Kokie galimi pavojai?

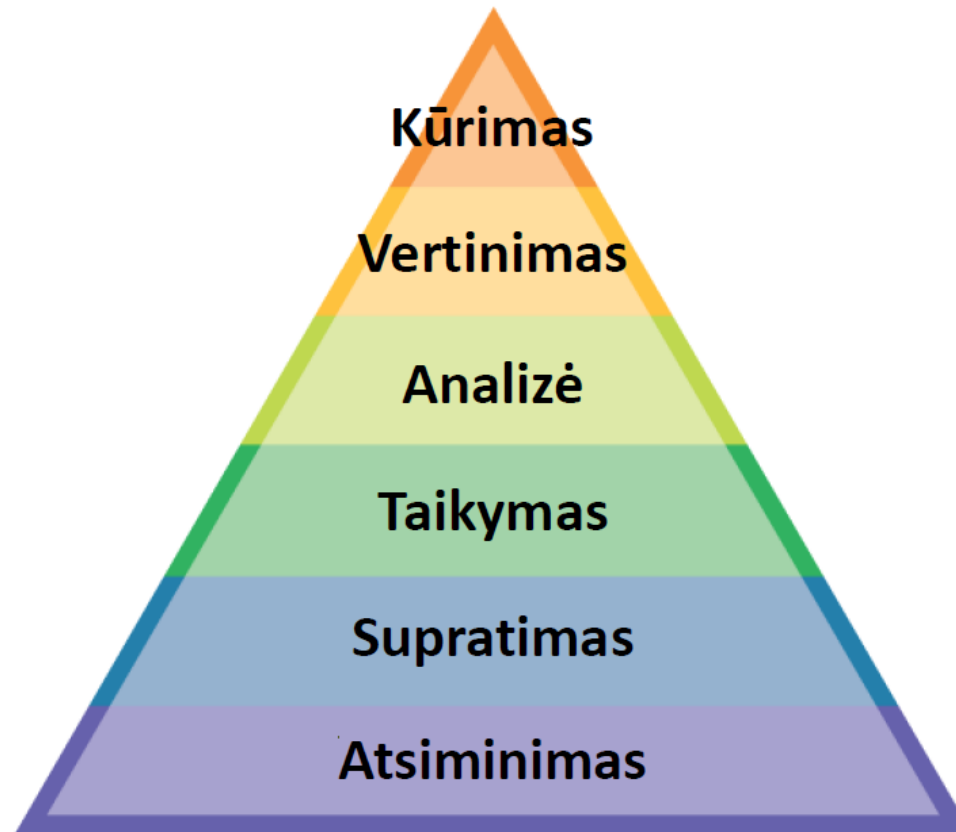

Juodą kepurę naudojame, kai norime sužinoti, kokios problemos iškyla. Pavyzdžiui, užsidėjusio juodą kepurę vaiko paklausiamo: „Kokios problemos iškyla rudenį?“. Vaikai samprotauja: „Negalima valgyti ledu; su šiltais rūbais sunku judėti; visur būna šlapia, šalta“.

Aukštesnio lygio klausimai

Mąstymo mokykla vadovaujasi 6 mąstymo ir klausinėjimo lygiais.

Mąstymo įpročiai

Vaiko ugdymas ir pasiekimai labai priklauso nuo jo elgesio ir įpročių: siekio tobulėti, nuolatinio domėjimosi ir noro plėsti akiratį, nuo užsispyrimo įveikti klaidas bei tikėjimo savo gebėjimais ir jėgomis.

Todėl mąstymo kultūros mokykloje yra svarbūs mąstymo/elgesio įpročių susitarimai bei jų laikymasis.

Mūsų bendruomenė nustatė darželyje iškylančias elgesio problemas ir iškelė svarbiausius elgesio įpročių ugdymo tikslus, skirdama dėmesį šių vertybių ugdymui:

- ❑ Atkaklumas - siekite tikslo, nemeskite užduoties jos nebaigę. Siekite galutinio rezultato.
- ❑ Impulsyvumo valdymas - pagalvokite prieš veikdami. Paieškokite įvairių būdų.
- ❑ Nuoširdus ir empatiškas klausymasis - supraskite kitus, išklauskite iki galo, pasistenkite suprasti kito požiūrį ir jausmus.

Laikykis tikslo

**Ieškoti būdų kaip pasiekti
tikslą**

**Nesustoti, vis bandyti
dar kartą**

ATKAKLUMAS

Kas tai?

Nepasiduoti, atkakliai dirbti

**Atkakliai
klausomės,
mokomės**

Atlikti užduotis iki pabaigos

Grupių edukacinės aplinkos

MĄSTYMO

MOKYKLA

IMPULSYVUMO VALDYMAS

**Kai supykstu
AŠ NESKAIČIUOJU**

- 1. Laikyti rankas prie veido
- 2. Atsitraukti nuo to, kas mane erzina
- 3. Nubraižyti iki 10
- 4. Apmąstyti, kodėl piktas
- 5. Galvoti, kaip pataria draugai ir mokytojas
- 6. Švelniai pasakyti, jei manęs erzina

STOK

PAGALVOK

VEIK

KAIP AŠ JAUČIUOSI?

LINKSMAS 😊

LIŪDNAS 😞

PIKTAS 😡

PAVARGES 😫

SMALSUS 😄

DROVUS 😊

DRAUGISKAS 😊

ATKAKLUMAS

Atkaklumas – tai būdas, kurį naudoja žmonės, kurie nori išsivaduoti iš sunkios situacijos. Tačiau atkaklumas gali būti ir neigiamas, kai žmogus neįstiga išspręsti problemos ir pradeda elgtis agresyviai.

ATKAKLUMAS

Kas tai?

- 1. Laikyti tikslą
- 2. Nėra baimės
- 3. Nėra pasidavimas
- 4. Nėra pasidavimas
- 5. Nėra pasidavimas

Kalendorius

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31				

ALFABETAS

A B C C D E E

É F G H I J Y

K L M N O P R S

Š T U Ū V Z Ž

APIBRĖŽIMO ŽEMELAPIS

PIKTIS

DZIAUGSMAS

NUOTAIKA GERA SYPSENA VEIDE

Alphabet chart with letters A-Z and corresponding illustrations.

• Kodėl tai bloga idėja?
• Kas mus to nesmagaus/negero?
• Kas gali nepavykti?
• Kokie minusai/blogosios pusės?
• Kokiis yra silpnosios pusės?
• Ar da mgerai?
• Ar bandome išrešti geriausiai
būdas?
• Kokios gali būti nematytos blogos
pasekmės?
• Kodėl tai nevela?
• Ką mes išsivisiame, kas mums (ką?)
• Iš kur mes žinome, kad tai nevela?
• Kur yra pinigai?
• Kasie neturime tęsti?

• Kokia problema?
• Kokį sprendimą reikia priimti?
• Kaip spręsiame?
• Kaip toli mes nuėjome?
• Ką daryti toliau?
• Kokio rezultato tikimės?
• Prie kokių išvadų priėjome?
• Ko išmokome?
• Iš kur žinome tai, ką žinome?
• Apie ką turime pamąstyti?

**Kai supyktu,
AŠ NESIKADŠČIUJU**

1. Laikau rankas prie savęs
2. Atsitraukiu nuo to, kas
mane supyktu
3. Suskaičiuoju...

Kovs silpnine
per emocijų viršgali

MAŠTYMO

MOKYKLA

SKLIAUSTY ŽEMELAPIS ŽIBUTĖ

ŽIEDAS

KOTELIS

LAPAI

ŠAKNYS

LIGNE

MEDŲ

RNETŲ

INEŠŲ

RONAŠŲ

ELIŲŲ

SIPULYSŲ VALDYMAS

SALDINTUŲ VALDYMAS

STOK

PAGALVOK

VEIK

Kaip išmokti, kaip įvertinti?

Paprastai mokytis papalbos.

Žinok, kad patys mokytis jausmai mokymosi antrinė.

KAIP AŠ JAUČIUOSI?

LINKSMAS	😊	LIUDNAS	😞
PIKTAS	😡	PAVARGES	😫
SMALSUS	😊	DROVUS	😊
DRAGIŠKAS	😊		

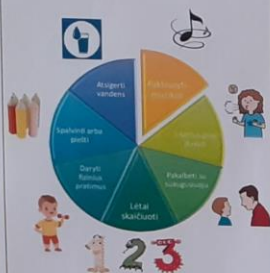
MĄSTYMO MOKYKLA

Kai supykstu, AŠ NESIKARŠČIUOJU

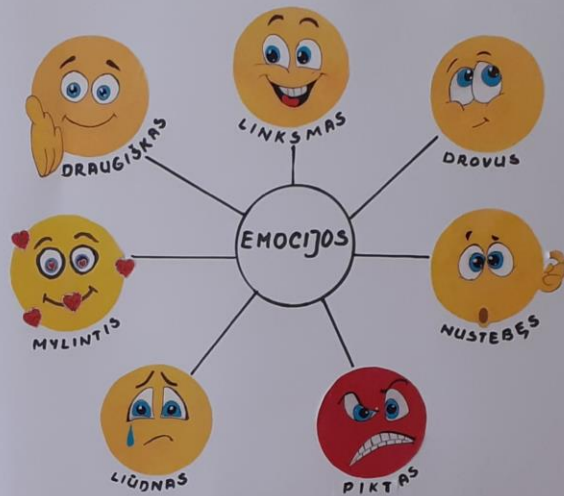
1. Laikau rankas prie savęs
2. Atsitraukiu nuo to, kas mane supykdo
3. Suskaičiuoju iki 10
4. Apmąstau, kodėl pykstu
5. Galvoju, kaip galėčiau išspręsti problemą
6. Prašau pagalbos, jei man to reikia

IMPULSYVUMO VALDYMAS Susitvarkymo įgūdžių ratas

7 būdai kaip susitvarkyti su sunkiomis emocijomis

BURBULO ŽEMĖLAPIS

1. Tuo kama... 2. Paskaitinti... 3. Paskaitinti... 4. Paskaitinti... 5. Paskaitinti... 6. Paskaitinti... 7. Paskaitinti... 8. Paskaitinti... 9. Paskaitinti... 10. Paskaitinti...	11. Paskaitinti... 12. Paskaitinti... 13. Paskaitinti... 14. Paskaitinti... 15. Paskaitinti... 16. Paskaitinti... 17. Paskaitinti... 18. Paskaitinti... 19. Paskaitinti... 20. Paskaitinti...	21. Paskaitinti... 22. Paskaitinti... 23. Paskaitinti... 24. Paskaitinti... 25. Paskaitinti... 26. Paskaitinti... 27. Paskaitinti... 28. Paskaitinti... 29. Paskaitinti... 30. Paskaitinti...	31. Paskaitinti... 32. Paskaitinti... 33. Paskaitinti... 34. Paskaitinti... 35. Paskaitinti... 36. Paskaitinti... 37. Paskaitinti... 38. Paskaitinti... 39. Paskaitinti... 40. Paskaitinti...
--	--	--	--

Kovą skleiskime gerų emocijų virusą!!!

IMPULSYVUMO VALDYMAS

SUSTOJUSI PAGALVOJŲ VEIKIŲ

DAUGIAŠALIS EMOCIJŲ NUSTYČIŲ

NEPILNŲ KNYGŲ

LAIKAVIS TAIKYKLŲ NUSTYČIŲ

SAUGIAI ŽAIDŽIŲ

EMOCIJŲ PALETĖ LIETUVAI

Mes visi labai labai mylim Lietuva tikrai. Dovanojam šypsenele, Džiaugsmą, linksmą nuotaikėlę.

„Kibišų“ grupė

LINKSMAS

MYLINTIS

DRAUGIŠKAS

MASTYMO KEPURĖS

MASTYMO KEPURĖS

KePURĖ	Spalvas	Medžiaga	Forma
1	juoda	vilna	klasikinė
2	žalia	vilna	klasikinė
3	balta	vilna	klasikinė
4	raudona	vilna	klasikinė
5	geltona	vilna	klasikinė
6	mėlyna	vilna	klasikinė

KEPURĖS

KePURĖ	Spalvas	Medžiaga	Forma
1	juoda	vilna	klasikinė
2	žalia	vilna	klasikinė
3	balta	vilna	klasikinė
4	raudona	vilna	klasikinė
5	geltona	vilna	klasikinė
6	mėlyna	vilna	klasikinė

KEPURĖS

KePURĖ	Spalvas	Medžiaga	Forma
1	juoda	vilna	klasikinė
2	žalia	vilna	klasikinė
3	balta	vilna	klasikinė
4	raudona	vilna	klasikinė
5	geltona	vilna	klasikinė
6	mėlyna	vilna	klasikinė

1. Juoda kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

2. Žalia kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

3. Balta kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

4. Raudona kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

5. Geltona kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

6. Mėlyna kePURĖ

- Ką patinka žiūrėti?
- Ką patinka gausiai?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?
- Ką patinka mažiau?
- Ką patinka daug?

KEPURĖS

Kova skėskime gerų emocijų virusą!

MASTYMO MOKYKLA

**Kai supykstu,
AŠ NESIKARŠČIUOJU**

1. Laikau rankas prie savęs
2. Atitraukiu nuo to, kas mane supykdo
3. Suskalčiuoju iki 10
4. Apmąstau, kodėl pykstu
5. Galvoju, kaip galėčiau išspręsti problemą
6. Drošau pagalbą, jei man to reikia

Džiaugsmas, meilė ir gerumas,
Telpa mūsų širdyse.
Lietuva, Tėvyne mūsų,
Mylim mes visi Tave.

EMOCIJŲ
PALETĖ
LIETUVAI

LAIMINGAS
LIVKSMAS
DRAUGIŠKAS
MYLINTIS
DOVA MOJANTIS

M A S T Y M O

- Kokį informaciją apie šviesą, šilumą?
- Kokios šilumos šaltiniai?
- Kokios šilumos šaltiniai dirva, vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

- Kokios šilumos šaltiniai dirva?
- Kokios šilumos šaltiniai vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

- Kokios šilumos šaltiniai dirva?
- Kokios šilumos šaltiniai vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

M O K Y K L A

- Kokios šilumos šaltiniai dirva?
- Kokios šilumos šaltiniai vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

- Kokios šilumos šaltiniai dirva?
- Kokios šilumos šaltiniai vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

- Kokios šilumos šaltiniai dirva?
- Kokios šilumos šaltiniai vandens paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės paviršiuje?
- Kokios šilumos šaltiniai žemės viduje?
- Kokios šilumos šaltiniai atmosferoje?

DVIGUBO BURBULO ŽEMĖLAPIS

ANTIS GANDRAS

SHIRTUMAI

TRUMPAS PLATUS SNAPAS

SNAPAS GELTONAS ŽYODAS.

PLUNKSNOS RUDOS, BALTOS ŽALIOS.

KIAUŠINIUS DEDA LIZDE ANT ŽEMĖS

ANTIS

SKIRTUMAI

ILGAS SNAPAS

PLONAS SNAPAS RAUDONAS

KOJOS ILGOS RAUDONOS

KIAUŠINIUS DEDA LIZDE AUKŠTAI MEDYJE

GANDRAS

PANAŠUMAI

TURI GALVĄ, KŪNĄ

TURI PLUNKSNAS

LAIKINIAI PAUKŠČIAI

ĖDA KIAUŠINIUS

POPIERINIS MEDŽIO ŽEMĖLAPIS

DAIKTAI

GUMINIS	STIKLINIS	MOLINIS	MEDINIS	IS RUDINIO	PLASTIKINIS	METALINIS	ODINIAI
							
							
							
							
							

Mąstymo mokyklos metodų taikymo nauda

- Mokyklos bendruomenėje susiformuoja mąstymo kultūra.
- Į ugdymo turinį integruojami mąstymo įgūdžiai.
- Keičiasi vaikų elgesys ir požiūris į ugdymąsi.
- Gerėja ugdymo(si) proceso kokybė.
- Didėja vaikų ir tėvų įsitraukimas į ugdymosi procesą, nes tėvai gali naudotis tais pačiais, mąstymą ugdančiais, įrankiais.
- Gerėja reflektavimo įgūdžiai.
- Gerėja klausinėjimo ir klausymo įgūdžiai.
- Didėja vaikų ugdymosi motyvacija.
- Gerėja vaikų mąstymo gebėjimai, problemų sprendimo strategijos.
- Ugdytiniai tampa labiau lankstūs, kūrybiški, labiau pasitikintys savimi ir kitais.
- Padidėja ugdymosi bendradarbiaujant galimybės, nes mąstymo žemėlapiai gali būti kuriami poromis, mažesnėmis grupelėmis bei kartu su visa grupe.
- Suaktyvėja savarankiško ugdymo(si) įgūdžiai.

Ačiū už dėmesį

